

Velkommen i den grønne lund

For en halv snes år siden trak sangeren Erip Grip Grundtvigs “Sang i det grønne” ud af glemselen. Med indledningsordene “Velkommen i den grønne lund” blev den snart sunget ved alle udendørsstævner og før foredragene i højskolerne. Det er en frisk og munter melodi, som vi alle – uanset vort næb – kan synge med på. Og den drejer sig netop om, at vi alle skal kunne synge med hvert vort næb.

Midt i en sprogfejde

Det er en selvfølge, men det var ikke en selvfølge, da Grundtvig den 28. juni 1843 leverede sangen. Thi sangen er et indlæg i den dansk-tyske sprogfejde, som netop foldede sig ud i 1842-43 og endte med tre-

årskrigen 1848-50. Den “lille fugl”, der nys sang på Skamlings Banke, var Peter Hiort Lorenzen. Ved den første Skamlingsbanke fest den 18. maj 1843 fik han overdraget et sølvhorn af taknemlige danske, og denne tak tilslutter Grundtvig sig med ordene “hele folkets tanke”. Hiort Lorenzen blev hyldet, fordi han i den slesvigske Stænderforsamling havde talt dansk og vedblev at tale dansk, selv om forsamlingen ville forbyde ham det og tvinge ham til at tale tysk som de andre i forsamlingen. I strofen om “løverne i vort skjold” modsat et andet med “abekatte” går han ind i fejden for nordslesvigerne mod slesvig-holstenerne.

De skal ikke diktere Danmark.

Men Grundtvig vil ikke tage det tyske sprog fra de tysktalende. Han vil lade enhver tale sit eget sprog. I første omgang fik Hiort Lorenzen den 2. december 1842 medhold af kong Christian VIII, der dekretede, at de dansk-talende kunne vedblive at tale dansk og de tysktalende tysk. Men to år efter ændrede han indstilling og tillod kun dansk tale i Stænderforsamlingen, hvis man var så uheldig slet ikke at kunne tale tysk. Dét skærpede kun striden.

Hvad der fattes

Da Grundtvig skrev sangen, havde man tillid til, at kongen, der just havde ladet hver

fugl synge med sit næb, ville give Danmark den frie forfatning, som egentlig var Hiort Lorenzens hjertesag. I sangen siger kongen til danskerne, at de bare skal sige, “hvad I fattes”.

Hvad der fattedes havde Hiort Lorenzen personligt meddelt kongen under samtaler med ham den 28. december 1842 og den 4. januar 1843. Her opfordrede han kongen til at levere “en fri konstitution”, hvorpå kongen spurgte: “Kan det gøre landet lykkeligt?! “Ja”, svarede Hiort Lorenzen, “så er Slesvig reddet og den indre fred snart tilvejebragt”.

Det er fortrøstningen hertil, der lyser ud af “Sang i det grønne”, men heller ikke her leverede kongen en forfatning, og krigen kom, og den næste med. Så var hele Slesvig tabt, og nordslesvigerne mistede retten til at synge med deres næb.

I mellemtiden var kong Christian VIII død, Frederik VII havde taget over og leveret den frie forfatning, som hans far havde opfordret ham til på dødslejet. Og Grundtvig var med til at virkeliggøre den. Hele dette stykke dramatiske Danmarks-historie ligger bag denne så muntre sang, vi så fortrøstningsfuldt synger under vore friluftsmøder, hvor vi i os selv bekræfter: «Vi har det godt i grunden her» og tænker på alle de steder i verden, hvor de har det meget værre.

Min yndlingssalme / sang

Tidligere har bl.a. Vagn Lundbye, Jakob Levinsen, Jens Blendstrup og Vibeke Vasbo skrevet om en sang eller salme af Grundtvig, som har en særlig betydning for dem. Se artiklerne på www.grundtvig.dk